

015 515 / 1929/30

III

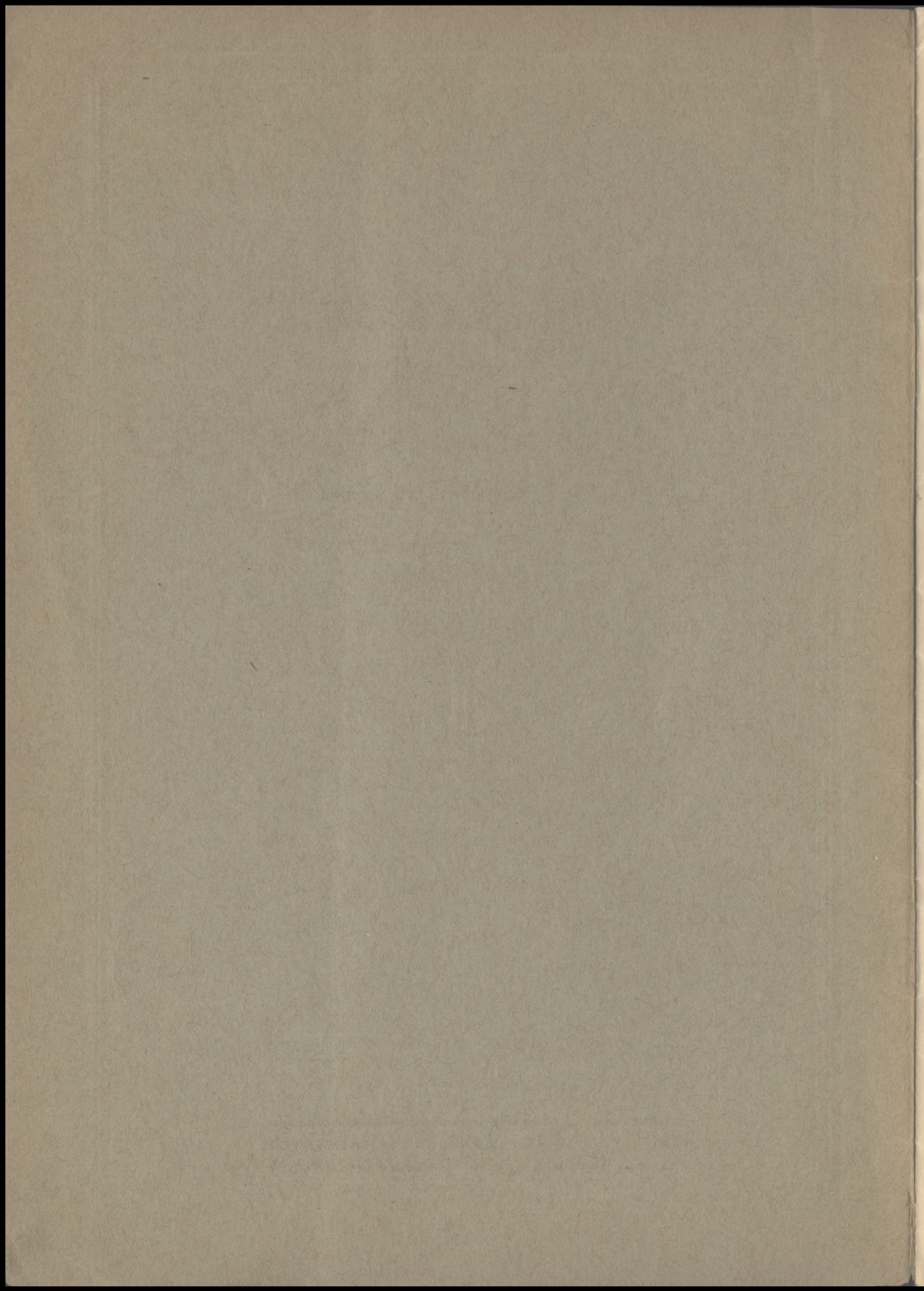
473

SPRAWOZDANIE
ADMINISTRACYJNE
WYDZIAŁU POWIATOWEGO
POWIATU GRUDZIĄDZKIEGO

ZA CZAS
OD 1-GO STYCZNIA 1929 ROKU
DO 31 MARCA 1930 R.

ODBITO CZCIONKAMI ZAKŁADÓW GRAFICZNYCH
WIKTORA KULERSKIEGO W GRUDZIĄDZU (POM.)

473

Sprawozdanie

administracyjne

Wydziału Powiatowego

powiatu grudziądzkiego

za czas

od 1 stycznia 1929 r.

do 31 marca 1930 r.

Odbito czcionkami Zakładów Graficznych
Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu (Pom.)

Spis treści

Administracyjne

Wydział Powiatowy

powiat grudziądzki

1930 r.

od 1 stycznia 1930 r.

do 31 marca 1930 r.

015515

III

Wydawnictwo Zakładów Graficznych
Wiktora Rutkowskiego w Grudziądzu (Tom)

Sprawozdanie roczne.

Stosownie do § 127 ordynacji powiatowej zdaje Wydział powiatowy Sejmikowi następujące sprawozdanie administracyjne za czas od 1. kwietnia 1929 r. do 31. marca 1930 r.

I. Statystyka.

Zmiana w stosunku do statystyki z roku 1927/28 nastąpiła o tyle, że obszar dworski Turznice został zniesiony i przyłączony do gminy Piaski. Liczba obszarów dworskich przeto zmniejszyła się z 58 na 57. Liczba gmin pozostaje niezmieniona t. j. 84 gminy.

II. Starosta i deputowani.

Kierownictwo powiatu pozostaje jak w roku ubiegłym w ręku niżej podanego jak również i deputowi pozostają ci sami.

III. Sejmik.

Ponieważ z dniem 1. stycznia upłynęła kadencja ostatniego Sejmiku, przeto nastąpiły wybory do Sejmiku dnia 5. stycznia br. bezpośrednio, wzgl. 7. stycznia br. pośrednio. Z wyborów tych weszli w skład Sejmiku następujący członkowie:

1. Lipski Władysław -- rolnik -- z Okonina
2. Gmiński Franciszek -- formiarz -- z Rudnika
3. Thimm Artur -- rolnik -- z Okonina
4. Zywiecki Marjan -- robotnik -- z Okonina
5. Błoniecki Józef -- rolnik spółdz. -- z Piasków
6. Ossowski Ignacy -- rolnik -- z Białobłot
7. Krupiński Jan -- robotnik -- z Bursztynowa
8. Coelle Ernest -- rolnik z Widlic
9. Byszowski Józef -- robotnik -- z Rychnowa
10. Retz Juljan -- małorolny -- z Szonowa król.
11. Ziętarski Jan, -- rolnik -- z Słupa
12. Banaś Jakób -- formiarz -- z M. Rudnika
13. Wollmann Karol -- rolnik -- z Swiecia wsi
14. Watkowski Bolesław -- rolnik -- z Szywnału
15. Urbański Aleksander -- rob. meljor. z W. Szczepanek
16. Paczkowski Konrad -- rolnik -- z Kalmuz
17. Stańkiewicz Wincenty -- rolnik -- z Zawady
18. Zaleski Antoni -- rolnik -- z Tuszewa
19. Bona Jan -- wójt i b. redaktor -- z M. Tarpna
20. Grobelny Władysław -- kierownik drukarni -- z Tuszewa

21. Stoszek Aleksander — insp. poczty — z Grudziądza
22. Gałuszewski Dyonizy — rolnik — z Gruty
23. Dobjasz Paweł — rolnik — z Boguszewa
24. Kordylas Józef — robotnik — z Annowa
25. Temme Kurt — rolnik — z Dąbrówki król.
26. Tomczyński Stefan — burmistrz — z Łasina
27. Dębski Emiljan — aptekarz — z Łasina
28. Klimek Augustyn — nauczyciel — z Radzyna

Ponieważ w międzyczasie członek p. Jakób Byszkowski z Rychnowa mandat członkowski złożył, wstąpił w jego miejsce p. Jelonek Michał, robotnik z Świecia wsi.

Posiedzeń Sejmiku w roku sprawozdawczym odbyło się 4, a mianowicie: 3. czerwca, 8. października, 27. stycznia i 26. lutego, na których to posiedzeniach przedłożono 34 spraw do załatwienia.

Wyniki uchwał z każdorazowego posiedzenia Sejmiku ogłoszone były w Orędowniku Urzędowym, nadto odpisy protokołów przesyłano do wiadomości p. Wojewodzie i Związkowi Powiatów Województwa Pomorskiego.

IV Wydział Powiatowy.

W dniu 27. stycznia na pierwszym posiedzeniu Sejmiku wybrani zostali na członków Wydziału Powiatowego:

1. Rutkowski Bronisław — urzęd. Pow. Kasy Chorych — z Łasina
2. Kierkowski Brunon — sekretarz Związku — z Rychnowa
3. Zaleski Antoni — rolnik — z Tuszewa
4. Lipski Władysław — rolnik — z Okonina
5. Czypicki Witold — rolnik — z Przęsławic
6. Tomczyński Stefan — burmistrz — z Łasina.

Posiedzeń Wydziału Powiatowego odbyło się w roku sprawozdawczym 20 na których załatwiono ogółem 1340 spraw.

Dzienniki biurowe wykazują: 17 109 liczb.

Na pierwszym posiedzeniu Sejmiku Powiatowego dnia 27. I. br. wybrani zostali pozatem:

a) Do Komisji rewizyjnej dla Powiat. Kasy Komunalnej i przedsiębiorstw Komunalnych:

1. Grobelny Władysław z Tuszewa
2. Staśkiewicz Wincenty z Zawdy
3. Byszkowski Jakób z Rychnowa.

(Pan Byszkowski w międzyczasie ustąpił, przeto w miejsce jego wybrany zostanie inny członek Komisji na przyszłym posiedz. Sejmiku).

b) Do Komisji rewizyjnej Komunalnej Kasy Oszczędności:

1. Klimek Augustyn z Radzyna
2. Bona Jan z M. Tarpna
3. Dębski Emiljan z Łasina

c) Do Komisji poborowej:

1. na obwód Grudziądz — Paczkowski Konrad z Kalmuz, jako członek
Guziński Jan z Rogóżna wsi, jako zastępca,
2. na obwód Łasin — Retz Julian z Szonowa król., jako członek
Sulski Felicjan ze Szczepanek, jako zastępca,
3. na obwód Radzyn — Zakowski Bernard z Rożentalu, jako członek
Ossowski Ignacy z Białobłot, jako zastępca.

d) Do Komisji rolnej!

1. Ossowski Ignacy z Białobłot
2. Ziętarski Jan z Słupa
3. Staśkiewicz Wincenty z Zawdy
4. Dobjasz Paweł z Boguszewa

e) Do Komisji drogowej:

1. Guziński Jan z Rogóżna wsi
2. Czyżo Bolesław z Nowejwsi
3. Sulski Felicjan z M. Szczepanek
4. Mossakowski Antoni z Szynwałdu
5. Wojnowski Tadeusz z Radzyna
6. Ossowski Ignacy z Białobłot

f) Do Komisji elektryfikacyjnej:

1. Sulski Felicjan z M. Szczepanek
2. Ziętarski Jan z Słupa
3. Paczkowski Konrad z Kalmuz

g) Do Komisji Opieki Społecznej:

1. Stoszko Aleksander z Grudziądza Fortecy
2. Gałuszewski Dyonizy z Gruty
3. Watkowski Bolesław z Szynwałdu
4. Ks. prob. Karczyński z Łasina
5. Klarkowski Stanisław s Gołębiewa
5. członek Tow. św. Winc. a Paulo z M. Tarpna (ks. prob. Blericq).

Urzędnicy Wydziału Powiatowego.

A. Biuro Wydziału Powiatowego.

Na stanowiskach urzędniczych Wydziału Powiatowego nie zaszły żadne zmiany w stosunku do roku zeszłego z wyjątkiem Powiatowej Kasy Komunalnej, z której przeciwksiążkowy Gadomski delegowany został na czas nieograniczony do Komunalnej Kasy Oszczędności. W Powiatowej Kasie Komunalnej zatrudnieni przeto są:

1. Rendant Kalinowski
2. Kasjer Wojtacki
3. Książkowa Waszkowska
4. jedna siła pomocnicza w osobie Rucińskiego.

oraz 1 uczeń i 2 egzekutorów. Ostatni opłacani są z kosztów egzekucyjnych.

Stanowisko kasztelana do utrzymania porządku w biurach i obsługi pieca centralnego ogrzewania, oraz stróża pozostaje niezmienione.

**Ze względu na zlikwidowanie Oddziału handlowego,
sprawozdanie za rok bieżący i na przyszłość wypada.**

Dział	T R E Ś Ć	Sumy preli-		Sumy wyko-		Różnice			
		minowane (razem)	zł	Dochód wzgl. Rozchód	Zaleg. bierne wzgl. czynne	Razem	Więcej	Mniej	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
Zestawienie rozchodów zwyczajnych .		1 648 353 84		1 621 290 08		1 632 847 71	60 658 51	76 164 64	
I	Administracja ogólna	172 367	—	173 225 96	—	173 225 96	10 736 57	9 877 61	
II	Majątek komunalny	—	—	—	—	—	—	—	
III	Przedsiębiorstwo komunalne	25 660 02	—	25 660 02	—	25 660 02	—	—	
IV	Spłata długów	11 915	—	11 825 76	—	11 825 76	—	89 24	
V	Drogi i place publiczne	649 768 79	—	649 759 59	—	649 759 59	44 297 70	44 306 90	
VI	Oświata	18 460	—	16 968 40	—	16 968 40	1 896 64	3 388 24	
VII	Kultura i sztuka	3 500	—	3 500	—	3 500	—	—	
VIII	Zdrowie publiczne	23 920	—	20 596 92	—	20 596 92	68 40	3 391 48	
IX	Opieka społeczna	52 850	—	52 438 20	—	52 438 20	1 383 20	1 795	
X	Popieranie rolnictwa	26 800	—	19 631 17	—	19 631 17	258	7 426 83	
XI	Popieranie przemysłu i handlu	2 450	—	—	—	—	—	2 450	
XII	Bezpieczeństwo publiczne	5 420	—	5 324 75	—	5 324 75	—	95 25	
XIII	Swiadczenia na rzecz innych Zw. Sam.	260 735	—	251 067 37	11 557 63	262 625	1 890	—	
	Różne	394 508 03	—	391 291 94	—	391 291 94	128	3 344 09	
	Zestawienie dochodów zwyczajnych .	1 648 353 84		1 613 720 15		1 935 499 03	423 203 89	136 058 70	
I	Majątek komunalny	10 500	—	5 718 26	—	5 718 26	1 194 26	5 976	
II	Przedsiębiorstwo komunalne	22 600	—	—	—	—	—	22 600	
III	Subwencje i dotacje	146 066	—	146 178 20	—	146 178 20	112 20	—	
IV	Zwroty	3 000	—	4 820 36	—	4 820 36	1 820 36	—	
V	Opłaty administracyjne	200	—	228 50	—	228 50	28 50	—	
VI	Opłaty za korzystanie urządzeń i za- kładów dobra publicznego	—	—	—	—	—	—	—	
VII	Dopłaty (opłaty specjalne)	—	—	—	—	—	—	—	
VIII	Udział w podatkach państwowych	50 000	—	114 923 93	—	114 923 93	64 923 93	—	
IX	Dodatki od podatków państwowych	221 000	—	205 420 07	12 364 65	217 784 72	37 527 71	40 742 99	
X	Podatki samoistne	708 213	—	643 059 87	309 414 23	952 474 10	311 000 81	66 739 71	
XI	Różne	486 774 84	—	493 370 96	—	493 370 96	6 596 12	—	

Zestawienie Kasowe

Doch. budż 1.935 499,03 „ poza „ <u>3.362.605,45</u> 5.298.104,48		Rozch. budż. 1.632.847,71 „ poza „ 3.636.772,27 K a s a <u>28.484,50</u> 5.298.104,48
5.298.104,48		5.298.104,48

Bilans zamknięcia rachunków za 1929/30 rok

Nazwa rachunku	Bilans zamknięcia		Wykonanie budżetu	
	Winien	Ma	Winien	Ma
K a s a	28 484,50			
Wydatki budżetowe			1.632.847,71	
Dochody budżetowe				1.935 499,03
Banki - Pol. B. Kom. Warsz. . 6.371,03				
P. K. O. „ 6 601,06				
Kom. K. Oszez. w/m <u>33.573,10</u>	46.545,19			
Sumy przechodnie		134.841,92		
Z a l i c z k i	58.992,44			
Szkółka Powiatowa Okonin . .	665,62			
Depozyt gotówką		51 892,65		
Walory własne		751,—		
Walory obce		3.000,—		
Zakład Ubezpiec. od wyp. w roln. .		30.636,89		
Zal. czyn. z lat 27/28/29 72 614,48				
z lat 29/30 321.778,88				
„ Szkółka P. Okonin <u>6.250,30</u>	400.643,66			
Zal. bierne		11.557,63		
Wykonanie budżet.		302.651,32	302.651,32	
	535.331,41	535.331,41	1.935.499,03	1 935.499,03

Grudziądz, dnia 26 czerwca 1930 r.

Powiatowa Kasa Komunalna

(—) Kalinowski, rachmistrz

(—) Wojtacki, kasjer

Komisja rewizyjna

Zgodność powyższego zamknięcia rachunku rocznego za rok 29/30 potwierdzam

(—) Dankowski

rewizor Związku Powiatów Wojew. Pomorskiego.

Sprawozdanie

**z gospodarki drogowej w okresie roboczym
od 1. Kwietnia 1929 r. do 1. Kwietnia 1930 r.**

Ilościowy stan dróg, w okresie sprawozdawczym, nie uległ zmianie i przedstawia się według następującego zestawienia:

L. p.	KATEGORJA DROGI	Szoso- wane	Bruko- wane	Żwiro- wane	Grun- towe	R a z e m
1.	Państwowe	27,22	—	—	—	27,22
2.	Wojewódzkie	46,80	—	—	—	46,80
3.	Powiatowe	139,60	63,76	0,70	13,06	217,12
4.	Gminne	—	101,76	9,46	—	112,22
	Razem	213,62	166,52	16,16	13,06	403,36

Roboty renowacyjne i konserwacyjne, wykonywane według określonego przez Wydział Powiatowy programu, z myślą jaknajszybszego usunięcia, w stanie dróg, braków, prowadzono w równie forsownem jak i lat ubiegłych tempie, a mianowicie:

A) Drogi Państwowe:

1. Droga Gdańska Nr. 1 odcinek Grudziądz—Radzyn—Wąbrzeźno:

Wykonano gruntowną renowację zniszczonej nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. szer. długi. 1,00 klm.

Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na terenie m. Radzyna z uzupełnieniem, a częściowo nowem urządzeniem, racjonalnego odpływu wód opadowych " 0,90 "

Wykonano gruntowną reparację nawierzchni wałowanej z uprzednim zdarciem starej nawierzchni i ponownem uwałowaniem " 0,50 "

2. Droga Toruńska Nr. 18/1 odcinek Grudziądz—Mniszek:

Ułożono na starej zniszczonej nawierzchni wałowanej nową nawierzchnię z drobnego bruczku (półbruczku) " 0,17 "

B) Drogi Wojewódzkie:

1. Grudziądz—Nowemiasto odcinek Grudziądz—Osówko:

Wykonano gruntowną renowację zniszczonej nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. szerokości " 3,20 "

Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na terenie M. Tarpna, w Rogoźnie, Zamku i Łasinie " 1,11 "

Wykonano gruntowną reparację nawierzchni wałowanej z uprzednim zdarciem starej nawierzchni i ponownem uwałowaniem " 1,20 "

2. Radzyn—Jabłonowo:

Wykonano gruntowną renowację zniszczonej nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. szerokości " 1,20 "

Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną w miejsc. Czczewo z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. " 0,30 "

Do przeniesienia długi. 9,58 klm.

Z przeniesienia długi 9,58 klm.

C) Drogi Powiatowe:

1. Małe Tarpno—Gardeja:

Wykonano gruntowną reparację nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. długi 1,110 klm.

Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną w miejscowości Małe Tarpno „ 0,067 „

Wykonano gruntowną reparację nawierzchni wałowanej z uprzednim zdarciem zniszczonej i ponownem uwałowaniem „ 0,065 „

2. Grudziądz—Nicwałd—Podgórze:

Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną w miejsc. Tuszewo „ 0,287 „

Wykonano gruntowną renowację nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. „ 0,450 „

Wykonano gruntowną reparację nawierzchni wałowanej z uprzednim zdarciem zniszczonej i ponownem uwałowaniem „ 0,230 „

3. Owczarki—W. Ks. Góra:

Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną w miejsc. Stanisławowo „ 0,332 „

4. Grudziądz—Parsk:

Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną przy Radjostacji „ 0,230 „

5. Radjostacja—Nowawieś (powiatowa komunikacyjna)

Przełożono zupełnie zrujnowaną jedną brukowaną „ 0,051 „

6. Linarczyk—Wiewiorki:

Wykonano gruntowną renowację nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. „ 0,515 „

Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną w miejscow. Dembiniec „ 6,390 „

7. Dembiniec—Zielnowo:

Wykonano gruntowną renowację nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. „ 0,606 „

8. Wiewiorki—Mgowo:

Wykonano gruntowną renowację nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. „ 0,300 „

9. Dworzec Towarowy—W. Ks. Góra:

Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną „ 0,083 „

10. Łasin—Gardeja:

Wykonano gruntowną renowację nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. „ 0,546 „

11. Wydrzno—Szynwałd:

Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną w miejsc. Szynwałd „ 0,402 „

12. Łasin—Zawda:

Wykonano gruntowną renowację nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem do 5 mtr. „ 0,500 „

Do przeniesienia długi 16,233 klm.

Z przeniesienia długi. 16,233 klm.

	Zamieniono starą zniszczoną nawierzchnię wałowaną na jezdnię brukowaną z podniesieniem poziomu jezdni i urządzeniem odpływu wód opadowych	0,154	„
13.	Szonowo—Święte: Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną w miejsc. Święte	0,315	„
14.	M. Tymawa—W. Tymawa: Wykonano gruntowną renowację jezdni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr.	0,274	„
15.	Rogóźno zamek—Rogóźno-wieś: Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną z podniesieniem poziomu, urządzeniem odwodnienia dla ścieku wód opadowych i rozszerzeniem jezdni do 6 mtr.	0,279	„
16.	Łasin—Bogdanki: Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną z podniesieniem poziomu i rozszerzeniem do 6 mtr.	0,321	„
17.	Radzyn—Radzyn wieś: Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną z podniesieniem poziomu, urządzeniem odwodnienia dla ścieku wód opadowych, rozszerzeniem jezdni do 6 mtr. i urządzeniem chodnika dla pieszych	0,272	„
18.	Radzyn—Zielnowo: Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną z podniesieniem poziomu i zdrenowaniem bagnistego terenu	1,080	„
19.	Lisnowo - Szarnoś: Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną w miejsc. Szarnoś	0,352	„
20.	Radzyn—Łasin: Wykonano gruntowną renowację nawierzchni wałowanej z rozszerzeniem takowej do 5 mtr. Zamieniono starą zniszczoną nawierzchnię wałowaną (przy dworcu kolejowym) na jezdnię brukowaną z podniesieniem poziomu i rozszerzeniem do 6 mtr.	0,375	„
21.	Mełno—Okonin—Plemięta: Przełożono zupełnie zrujnowaną jezdnię brukowaną z podniesieniem poziomu	0,487	„
22.	Rywałd—Lisnowo: Wykonano gruntowną reparację nawierzchni wałowanej ze zderciem starej zniszczonej i ponownem uwałowaniem	0,255	„
D) Drogi gminne (bruki):			
1.	Droga w Nowej wsi: Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	0,474	„
2.	Plemięta—Wiktorowo—Dembiniec: Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	0,485	„

Do przeniesienia długi. 21,462 klm.

Z przeniesienia długi. 21,462 klm.

3. Marusza—Skarszewy:	
Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	„ 0,454 „
4. Marusza—Staryfolwark:	
Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	„ 0,098 „
5. Szonowo—Lisnowo:	
Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	„ 0,280 „
6. Mędrzyce—Szarność:	
Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	„ 0,150 „
7. Mędrzyce—Przęsławice:	
Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	„ 0,208 „
8. Nowydwór—Plemięta:	
Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	„ 0,435 „
	0,331 „
9. Gołębiewo—Szcuplinki:	
Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	„ 0,403 „
10. Rywałd Szlach.—Rywałd Król.:	
Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	„ 0,329 „
11. Blizno—Bursztynowo:	
Przełożono kompletnie zrujnowaną jezdnię brukowaną na	„ 0,536 „
	<u>Razem . . . długi. 24,686 klm.</u>

Do wykonania wyżej wymienionych robót zużyto:

a) szabru kamiennego	3 987,00 mtr. sześć.
b) brukowca	90 1,00 „ „
c) półbruczku	167,00 „ „
d) żwiru i piasku	11 832,00 „ „

Materiały wyżej podane nabyto na miejscu, częściowo w drodze drobnych dostaw od rolników, w lwiej zaś części (kamień) wydobyto je z ziemi (kamień narzutowy) na terenach gminy Król. Dąbrówki zatrudniając przy tem poważną ilość bezrobotnych.

Niezależnie od wyżej wymienionych robót renowacyjnych i konserwacyjnych nawierzchni (jezdni) drogowych zamieniono przepusty drewniane i zrujnowane (kładzone na sucho) kamienne na stałe betonowe używając do tego celu wyrobów z Betoniarni powiatowej; przepusty ułożono na drogach:

1. Na drodze Państwowej Gdańskiej w rejonie m. Radzyna z rur betonowych jajowatych wym. 1,50×1,00 mtr. kosztem	3 184,00 zł.
2. Na drodze Wojewódzkiej Grudziądz—Nowemiasto w miejsc. Kłodka z rur betonowych (2 rzędy) 80 cmtr. średnicy kosztem	3 275,00 „
3. Na drodze powiatowej Mniszek—Szynnych w miejsc. Pieńki Król. z betonowych 80 cmtr. średn.	2 080,00 „

Poza tem wykonano i ustawiono, na ważniejszych drogach komunikacyjnych, ze względu na rozwijający się ruch samochodowych, tablice orientacyjne z nazwami miejscowości, oraz przepisowe drogowaskazy; również wykonywano na drogach stałe drobne roboty konserwacyjne i porządkowe jak: ścinanie poboczy, posypywanie jezdni żwirem, bielenie kamieni przydrożnych, odnowę rowów odpływowych i t. p., używając do tego drożników, a na drogach o większym ruchu specjalnie zorganizowanej partji robotników.

Nadmienić wypada, że w okresie sprawozdawczym została ukończoną budowa drogi Wojewódzkiej Grudziądz—Nowemiasto w odcinku Osówko—Sumin długi na terenie powiatu Grudziądzkiego 700 mtr. (granica na rz. Osie) przez co powiat Grudziądzki otrzymał połączenie z powiatem Lubawskim.

W końcu wspomnieć należy, że prowadzona na potrzeby własne (2-gi rok istnienia) Betoniarnia Powiatowa wykonała wyrobów betonowych (przy kalkulacji po cenach rynkowych) za ogólną sumę 78 133,10 zł. przy koszcie własnym 66 566,63 zł. zatem osiągnięto oszczędności w sumie 11 566,43 zł., przy czem należy mieć również na uwadze niezaprzeczalnie lepszą jakość wyrobów temsamem i trwałość takowych.

Wspomniane wyżej wyroby betonowe zużyto przy urządzeniu kanalizacji i przebudowie Szpitala Powiatowego w Łasinie, urządzeniu kanalizacji w Małym Tarpnie, odwodnieniu w Radzynie i Rogoźnie, na przepusty drogowe, drogowaskazy, barjery i t. p.

Wykaz Administracji Oddz. Wypadkowego Ubezpieczenie od wypadków.

A. Ubezpieczenie od wypadków w rolnictwie i leśnictwie.

Liczba wypadków w przedsiębiorstwach rolnych i leśnych w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 50. Wniosków do Zakładu Ubezpieczeń o odszkodowanie w obrębie sekcji Grudziądz (powiat wiejski) zgłoszono 130 wobec 180 roku ubiegłego.

Z zgłoszonych 130 wypadków załatwiono jak następuje:

a) oddalono wnioski o rentę, gdyż okaleczenie nie pozostawiło żadnych ujemnych skutków	w 42 wypadkach
b) wnioski uwzględniono i odszkodowanie ustalono	w 29 „
c) z ustalenia renty zrezygnowano	w 18 „
d) nieuznano wypadków	w 1 wypadku
e) postępowanie nieukończono	w 40 wypadkach
R a z e m :	130 wypadków

Następstwa 29 spraw ad b) są:

prześciowo, częściowe ograniczenie	w 29 wypadkach
śmierci	w — „
R a z e m :	29 wypadków

Oprócz powyższych nowo zgłoszonych wypadków, załatwiono również wypadki pozostałe z lat poprzednich, które także obciążały Sekcję Zakładu Ubezpieczeń.

Na pokrycie ubezpieczeń wypadkowych, Wydział Krajowy Poznański ustalił mnożną na 1,50 zł. w stosunku do 1,— mk. przedwojennego podatku gruntowego i fikcyjnego.

Na sekcję powiatu Grudziądz — wieś przypada przedwojennego podatku gruntowego 98.787,— zł. oraz 1.349.20 zł. podatku fikcyjnego, razem 100.136,20 zł. zatem składek winno wpłynąć 154.141,50 zł. minus 2% tytułem należności poborowej dla gmin.

B. Ubezpieczenie od wypadków robotników zatrudnionych przy budowach pod zarządem Związku Komunalnego pow. Grudziądzkiego.

Ubezpieczeni są robotnicy przy budowach szos powiatowych. Ubezpieczenie istnieje od roku 1890. Rent wypadkowych w roku 1928 pobierało 6, w roku sprawozdawczym (1929) zaś 5, ponieważ jeden rentobiorca uzyskał zdolność zarobkową.

Wysokość rent pobieranych przez obecnych rentobiorców wynosi w poszczególnym wypadku, zależnie od stopnia ograniczenia zdolności zarobkowej, utraconej przez nieszczęśliwy wypadek, a mianowicie: rocznie złotych 79,20 — 110,70 — 1666,58 — 172,80 — 188,04.

Nadto wypłaca się rentę pozostałych po zmarłym wskutek wypadku i to na wdowę 299,60 zł. rocznie.

Opieka społeczna.

Wskutek odwołań i podań ubogo — gminnych o przymosowe nałożenie obowiązku udzielenia wsparcia gminnego Wydział Powiatowy opierając się na § 41 ustawy o właściwości władz z dnia 1. 8. 1883, nałożył przymus udzielenia wsparcia gminnego w roku 1929/30 w 13 wypadkach.

W Krajowych Zakładach opieki Społecznej umieszczono w roku 1929/30 2 osoby.

Z końcem roku sprawozdawczego 1929/30 przebywało w zakładach 42 osób a mianowicie:

w Zakładzie Psychiatrycznym w Świeciu	23
w Zakładzie Psychiatrycznym w Kocborowie	12
w Zakładzie Głuchoniemych w Wejherowie	5
w Zakładzie Ociemniałych w Bydgoszczy	2

R a z e m : 42

Koszta utrzymania i pielęgnacji wynoszą 1,80 zł. dziennie. Z tego ponosi powiat 2/3 części, czyli 18.396,— zł. poszczególne gminy zaś 1/3 część czyli razem 9.198,— zł.

Ruch bezrobocia w okresie zimowym 29/30 był znacznie większy jak w latach poprzednich, spowodowała to zła konjunktura gospodarcza wogóle.

Wobec tego w stosunku do lat ubiegłych Wydział Powiatowy był zmuszony znacznie więcej wypłacać zapomóg doraźnych bezrobotnym jakoteż uruchomić na większą skalę prace doraźne przy eksploatacji kamieni i pracach szosowych, ażeby bezrobotnym umożliwić zarobek i utrzymanie swych rodzin. Zapomóg doraźnych dla bezrobotnych nie pobierających żadnych zasiłków ustawowych i niezdolnych do pracy wyasygnowano na złotych 3.272,36, prócz tego wydano 1 wagon węgla.

Ponadto urządzono zbiórkę w powiecie na rzecz niesienia pomocy bezrobotnym z których to ofiar podzielono wśród bezrobotnych około 650 ctr. kartofli, 30 ctr. mąki i 5 ctr. sera.

Wsparcie doraźnych dla starców i niezdolnych do pracy z powodu choroby oraz na koszty leczenia ubogich chorych wydano 1.890,— złotych.

Sprawozdanie

z działalności instruktorjatu i sekretarjatu powiatowego Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego w Grudziądzu za czas od 22 października 1929 r. do 31 marca 1930 r.

W okresie sprawozdawczym założono dwa nowe Kółka rolnicze w Rogóźnie Zamek i Starem Blonowie. Obecnie na terenie powiatu Grudziądzkiego jest 22 Kółek Rolniczych z ogólną liczbą 815 członków.

Przeciętnie w tychże Kółkach odbywało się 11 zebrań miesięcznych, a przeciętna ilość członków uczęszczających na zebranie wynosiła 25.

Do pobudzenia zainteresowania rolników do pracy organizacyjnej dążyło się różnymi drogami. W dużym stopniu osiąga się to przez lustrację słabodziałających Kółek i wygłaszanie odpowiednich referatów społeczno-organizacyjnych oraz przeprowadzenie pogadanek dyskusyjnych, na których zabierają głos kółkowicze we wszystkich ich interesujących zagadnieniach gospodarczych i rolniczych. Takich lustracji dokonali lustratorzy z Centrali Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego 9. instruktor 19, pozatem kontrolowano prowadzone przez Kółka książki, biblioteczki itp. zwracając uwagę Zarządu na sposób ich prawidłowego prowadzenia.

Poza odczytami wygłaszanymi przez kółkowiczów, prelegenci Izby Rolniczej wygłosili odczyty w 25 Kółkach, instruktor rolny w 14 Kółkach, oraz dwa odczyty w innych środowiskach (kursy oświatowo-rolnicze).

Poza referentami w Kółkach zorganizowano trzy kursy rolnicze w Boguszewie, Radzynie i Łasinie, z udziałem instruktora PTR i prelegentów Szkół Rolniczych w Kowalewie i Dębowejłacie.

Duża frekwencja kursistów na ostatnim kursie w Łasinie, świadczy o celowości takich kursów.

Aby przyjść z pomocą kółkowiczom przy wygłaszaniu referatów na zebraniach i propagować piśmiennictwo fachowe, uzupełniono w miarę możliwości istniejące biblioteczki, oraz założono kilka nowych biblioteczek przy Kółkach (Budy, Szembruk, Mokre, Nowawieś, Kłódka, Dąbrówka Król.). Pozatem rozdano wśród członków Kółek paręset broszur, oraz sprzedano około 100 książek (Kalendarz Gosp.) pobudzając w szerszych kołach zainteresowanie do czytelnictwa, jak również propagowano abonowanie pisma fachowego „Kłosa“.

Jako uzupełnienie kursów członkowie niektórych Kółek odbyli ogólne zwiedzanie gospodarstw sąsiedzkich i miejsc Spółdzielni (Buguszewo-Radzyn).

Na Powszechną Wystawę Krajową do Poznania, która wśród rolników wzbudziła wielkie zainteresowanie, wspólnymi wycieczkami wyjechało przeszło 360 rolników z powiatu Grudziądzkiego.

W roku gosp. 1929/30 zawiązano przy różnych Kółkach Rolniczych 12 sekcji, w których bierze udział około 140 uczestników, a mianowicie 2 sekcje wychowu świń. 3 sekcje tuczu świń, 1 wychowu kur, 2 sekcje uprawy jęczmienia, 4 uprawy kukurydzy oraz 2 uprawy buraków pastewnych i 1 sekcja uprawy marchwi pastewnej.

Prace konkursowe Sekcji przysposobienia rolniczego wymagają stałego i ścisłego nadzoru, ze strony Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego. W tym celu instruktor odbył 85 wyjazdów w powiat. Pozatem z Centrali PTR urzędnicy fachowcy w tym dziale przeprowadzili 12 inspekcji prac w sekcjach i zamknięć.

Celem kształcenia przodowników i przodowniczek Sekcji Przysposobienia Rolniczego oraz Przysposobienia najdzielniejszych jednostek z pośród nich do późniejszej pracy w sekcjach odbył się 17 i 18 marca b. r. kurs dla przodowników i przodowniczek w Wąbrzeźnie zorganizowany przez Pomorskie Towarzystwo Rolnicze, w którym wzięła udział również młodzież pow. Grudziądzkiego

w liczbie 18 osób. Instruktor przede wszystkim dużo uwagi poczynił w kierunku dopomożenia osadnikom z powojennej parcelacji lat ostatnich, których otoczył specjalną opieką, lustrując poszczególne osadnicze gospodarstwa. Takich lustracji osadników instruktor w czasie swego urzędowania odbył około 70, w czasie których zwracał na miejscu każdemu rolnikowi z osobna uwagę na zauważone błędy, dając właściwe i zaradcze odpowiedzi.

Instruktor rolny PTR nawiązał ścisły kontakt z Okręgowym i Powiatowym Urzędem Ziemskim, aby osadnikom dopomódz we wszelkich sprawach i być łącznikiem pomiędzy władzami a gospodarzami.

Pozatem instruktor towarzyszył p. Staroście i inspektorowi O. U. Z. w dwóch wyjazdach na zwiedzanie gospodarstw osadniczych, które dały pogląd władzom o stanie osadników i pracy wśród nich przez Pomorskie Towarzystwo Rolnicze prowadzonej

Opiekę nad osadnictwem tak z rządowej jak i prywatnej parcelacji objęto ogółem 20 skupień osadniczych i wykonano dla około 300 osad szczegółowe wykazy lustracyjne, dające wyraz o stanie inwentarzy, zabudowań, upraw, obciążeń i t. p.

W związku z opieką nad osadnikami rozpoczęto współpracę z Towarzystwem Wiosek Kościuszkowskich w Rogóznie Zamku przez założenie tamże Kółka Rolniczego PTR. Nawiasem mówiąc jest to jedyna tego rodzaju placówka rolniczo wychowawcza na terenie całego Województwa Pomorskiego.

Celem oddziaływania na sąsiednie gospodarstwa wzięto pod szczególną opiekę 8 gospodarstw osadniczych, a mianowicie: pp. Grakowskiego z Blizinek, Karolczyka z Pokrzywna, Kadełę z Karolewa, Obodzińskiego z Turznic, Jankowskiego z Janowa, Krefta z Goczałek, Soszyńskiego z Starejrody i Krysiaka z Gołębiewa. Zaprowadzono w nich raportową rachunkowość rolniczą, dokonano szczegółowych opisów gospodarczych oraz przez stałe lustracje Instruktor daje się wyczerpujące wskazówki w prowadzeniu racjonalnej hodowli inwentarza, uprawy ziemi i wszelkich poczynaniach ku podniesieniu wydajności i opłacalności gospodarstwa.

Gospodarstwa przykładowe instruktor odwiedza co najmniej raz w miesiącu.

Ze względu na całokształt prac rolniczych w powiecie instruktor nawiązał współpracę z innymi instytucjami społecznymi i organami państwowymi (Pow. Kasa Komunalna, Wydział Powiatowy, P. B. Rolny i Izba Rolnicza). Z inicjatywy Zarządu i placówki powiatowej Pom. Tow. Roln. zostały zorganizowane 4 Koła Hodowlane oraz ostatnio w toku 5 stacji buhajów i 4 stacji knurów.

Uznając spółdzielczość za jedną z podstaw dobrobytu rolnictwa dużo pracy poświęcono na jesień 1929 r. około zorganizowania przez Pomorską Izbę Rolniczą Okręgowej Spółdzielni Zbytu Trzody Chlewnej, przez propagowanie do zapisywania się do niej udziałowców — rolników, narazie zadeklarowano w kilku Kółkach na ten cel kilkadziesiąt udziałów, siedzibą Spółdzielni wybrano Mały Rudnik.

Dużą uwagę przywiązywało się i przynajmniej do udzielenia poza poradami rolnymi na miejscu w gospodarstwie, porad wchodzących w zakres spraw kredytowych, prawnych, podatkowych itp. w biurze powiatowym PTR. Wzrastająca frekwencja korzystających z nich rolników świadczy o celowości tej akcji.

Ogółem udzielono 237 rolnikom porad w różnych sprawach. Napisano 77 odwołań i rekursów, załatwiono na piśmie 86 spraw do O. U. Z. oraz 20 spraw w Państwowym Banku Rolnym. Pozatem interwenjowano osobiście 18 razy w Urzędach Ziemskich, 8 razy w Państwowym Banku Rolnym, 4 razy w sadach oraz 31 razy w innych instytucjach — głównie w Wydziale Powiatowym i Kom. Kasie Oczędności.

Posiedzeń w sprawach rolniczych odbył instruktor 6 razy, wyjazdów w powiat w czasie swego urzędowania w 85 dniach.

Instruktor urzędował w biurze stale dwa razy w tygodniu w oznaczonych godzinach biurowych, oraz w dni jarmarczne przyjmując wszystkich zainteresowanych rolników.

W łonie Zarządu Pow. P. T. R. utworzono 4 sekcje: Rolną, Hodowlaną, Społeczno-Ekonomiczną i Oświatową. Do sekcji tych powołano znanych rolników w powiecie przez kooptację.

Działalność Pow. Komisji Oświatowej w 1929/30 roku.

Na konferencji dnia 26. VI. 29. Komisja oświatowa ustaliła program pracy oświatowej na rok 1929/30., który obejmował:

1. organizowanie zimowych kursów oświatowych dla dorosłych
2. „ czytelnictwa przez zakładanie bibliotek
3. „ odczytów i wykładów popularno-naukowych
4. „ świetlic i czytelń
5. „ szkół dla dorosłych w zakresie 7 kl. szk. powszechnej
6. „ wycieczek krajoznawczych
7. „ i propagowanie idei oszczędności wśród młodz.
8. „ obchodów i uroczystości narodowych
9. „ zjazdów oświatowych dla działaczy kulturalno-oświat.
10. „ kursów dla nauczycieli z metody oświaty pozaszk.
11. Koordynowanie prac towarzystw kulturalno-oświatowych
12. Propaganda Teatru ludowego i chórów ludowych
13. Współprace z organizacjami o charakterze ogólnopowiat.
14. Zakupywanie pomocy naukowych
15. Urządzanie konferencji Komisji Oświatowej.

Powyższy program zrealizowano jak następuje:

- ad 1. Kursów wieczorowych zorganizowano 11. Liczba słuchaczy na kursach razem wynosiła 343, wtem kobiet 107, mężczyzn 236. Dni nauki na kursach 547, godzin lekcyjnych 1673.
- ad 2. Komisja Ośw. współpracowała z Komitetami T. C. L. Łasin i Radzyn Bibliotek nowych założono 2, zreorganizowano 12, zasilono nowymi książkami biblioteki w Radzynie i Łasinie.
- ad 3. Zorganizowano powiatowe Koło prelegentów w liczbie 21 członków. Wykładów i odczytów wygłoszono 312, wtem 190 z przezroczami.
- ad 4. Świetlic zorganizowano 3: Rogóžno wieś, Rogóžno zamek i Nowemosty. Dwie świetlice posiadają radja. Świetlice uposażone są w stoły, krzesła, obrazy, czasopisma ilustrowane i gry ruchome. W świetlicach prowadzi pogadanki wykłady, przedstawienia, chór ludowy, czytanie głośne, wycieczki, gry towarzyskie, pokojowe i wolnem powietrzu.
- ad 5. Komisja Ośw. współpracowała z Tow. Powst. i Woj. w Grudziądzu w organizowaniu Szkoły dla dorosłych z zakresu 7 kl. szk. pow. Kurs szk. trwał 5 mies. i zakończył się egzaminem przed państwową Komisją. Egzamin złożyło 26 kandydatów.
- ad 6. Kom. Ośw. zorganizowała jedną wycieczkę ogólną z powiatu do Gdynia.
- ad 7. W porozumieniu z Kom. Kasą Oszczędności pow. Grudziądzkiego i przy poparciu Inspektora szkolnego Kom. Ośw. zaprowadziła w szkołach ideę oszczędności, której rezultatem w ciągu roku było przeszło 15 tys. zł. oszczęd.

- ad 8. Kom. Ośw. organizowała wspólnie z Komitetami Parafjalnemi obchody jak rocz. śmierci K. Pułaskiego. 10-lecie niepodległości Pomorza, roczn. powstań listopadowego i styczniowego, obchód imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, Konstytucję 3 Maja.
- ad 9. W rocznicę wkroczenia wojsk polskich do pow. Grudziądzkiego 22. I. 30. Kom. Ośw. zorganizowała powiatowy „Zjazd Oświatowy“ w Łasinie, w którym wzięli udział przedstawiciele władz państwowych, duchownych i samorządów. w osobach p. Wojewody Lamota, kuratora p. Szwemina, gen. Rachmistruka, starosty p. Niepokulczyckiego, prezyd. miasta Grudziądz p. Włodka, ks. prałata Dembka, duchowieństwa powiatu, członków Wydziału i Sejmiku Powiatowego, prezesów towarzystw kulturalno-oświatowych, nauczycielstwa, wójtów, sołtysów, ogółu obywatelstwa powiatu i gości zamiejscowych.
- ad 10. Przy pomocy finansowej Kuratorjum Pom. Kom. Ośw. zorganizowała tygodniowy kurs oświatu pozaszkolnej dla nauczycieli pow. grudziądzk. Udział w kursie wzięło 62 osób.
- ad 11. Kom. Ośw. nawiązała kontakt z wszystkimi organizacjami oświatowymi podając inicjatywę, pomoc moralną i materjalną w realizowaniu ich programów i celów.
- ad 12. W trzech zorganizowanych świetlicach zapoczątkowano prace teatru i chóru ludowego.
- ad 13. Kom. Ośw. brała czynny udział w pracach Floty Narodowej, L. O. P. P. W. F. i P. W.
- ad 14. Pomoce do prac oświatowych zakupiono:
książek do nauki jęz. polsk. na kursach	300
„ „ „ rachunków	600
„ „ „ metodycznych dla nauczycieli	66
broszur o K. Pułaskim	64
„ o znaczeniu morza dla Polski	80
„ Trzymajcie Ziemi Polskiej Straż	100
lamp naftowych na kursy	6
radja do świetlic	2
gry pokojowe do świetlic	12
ekran do przezroczy	1
- ad 15. Konferencyj odbyła Kom. Ośw. 4, w tem dwie większe z udziałem kierowników szkół z powiatu grudziądzkiego.

Sprawozdanie

Powiatowej Centrali Elektrycznej za rok gospodarczy 1929/30.

W roku gospodarczym 1929/30 przystąpiła Powiatowa Centrala Elektryczna po uzyskaniu pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego do dalszej rozbudowy sieci elektrycznej i przyłączyła do niej następujące miejscowości:

Nowydwór, Plemięta, Okonin, Wiktorowo, Dembiniec

przez co rozszerzyła się sieć elektryczna o dalsze 10¹/₂ klm. Obecnie posiada Powiatowa Centrala Elektryczna 352¹/₂ klm. sieci.

Przez rozszerzenie sieci otrzymali połączenie do światła i siły następujący posiadaciele ziemscy:

1. Lipski	Okonin	na światło i siłę
2. Thimm	"	"
3. Holatz	"	"
4. Drozdowski	"	"
5. Szkodowski	Okonin	na światło
6. Sydka	"	"
7. Kościół katol.	"	"
8. Plebanka	"	"
9. Wiechmann	Plemięta	na światło i siłę
10. Afahl	"	"
11. Wardziński	"	"
12. Paszotta	"	"
13. Zakowski	Nowydwór	"
14. Jankowski	"	"
15. Jesieniowski	"	na światło
16. Dulski	"	"
17. Lubitzki	"	"
18. Zarwalski	"	na światło i siłę
19. Szlosowski	Wiktorowo	"
20. Pawłowski	Okonin	na światło
21. Kościelski	"	"
22. Grzybowski	Dembiniec	na światło i siłę

Silników elektrycznych od 3 do 50 KM. dla celów gospodarczych i przemysłowych, sprzedano w obrębie sieci powiatu 25 szt.

Stosownie do przepisów Ministerstwa Robót Publicznych przystąpiono do wzorcowania liczników światła i siły, na ogólny stan liczników w powiecie 1117 szt., 2 wzorcowano w roku 1929/30 245 szt.

Wzorcowanie pozostałych liczników odbywa się w dalszym ciągu w tut. Miejskiej Elektrowni.

Przy remoncie sieci elektrycznej wysokiego napięcia, wymieniono 786 szt. izolatorów (zużytych na nowe).

Nowych instalacji w powiecie wykonano:

1. Szpital Powiatowy w Łasinie	instalacja na światło
2. Krakowski	siłę
3. Schachsneider	światło
4. Szpitter Józef	"
5. Strzyżewicz	"
6. Nowakowski	siłę
7. Pow. Kasa Ghorych oddz. w Radzynie	światło
8. Pow. Kasa Chorych oddz. w Grucie	"
9. Serocki w Grucie	"
10. Administ. Wiosek Kośc. — Rogóźno	"
11. Lemke Nowemosty	siłę
12. Leśniczówka, Szywnaład	światło
13. Majałek Szkoły Roln., Wielkie Tarpno	siłę
14. Ochronka, Małe Tarpno	światło
15. Assmaun, Małe Tarpno	siłę
16. Kaznowski, Małe Tarpno	światło
17. Szlosowski, Dębiny (poza powiatem).	

W warsztatach Powiatowej Centrali Elektrycznej dokonano naprawy :

- 5 transformatorów dla nżytku własnego,
- 3 transformatory dla Związku Elektryfikacyjnego w Chełmnie,
- 55 silników, konsumentów Powiat. Centr. Elektr.
- oraz dużą ilość różnych aparatów elektr. i żelazek do prasowania.

Ogólna sprzedaż materiałów elektrycznych łącznie z wykonanymi instalacjami kończy się sumą zł. 321.255,73.

Energji elektrycznej zakupiono z Miejskiej Elektrowni w roku 1029/30 1.700.284 kwg. za opólną sumę zł. 211.963,47.

Bilans za rok gospodarczy 1929-30 jest następujący

AKTYWA	PASywa
Rk Kasy 7.010,80	Rk Wierzycieli 209.972,05
" Banków 33.406,80	" Kaucji 3.498,10
" Sieci 1,—	" Fund. Renowacyj. 125.342,68
" Dłużników 168.912,10	" " Emerytur 6.200,—
" Budowy 110.966,48	Zysk netto 52.642,79
" Inwentarza 1,—	
" Narzędzi 1,—	
" Składu 68.774,44	
" Akc. Bk. Polsk. 500,—	
" Zaprzęgu 1,—	
" Samochodu 1,—	
" Weksli 8.080,—	
397 655,62	397.655,62

WINIEN	Obrachunek strat i zysków	MA
Rk Sieci 43.407,09	Rk Prądu 137.691,14	
" Poborów 20.260,95	" Dzierż. liczn. 10.213,47	
" Odsetek 5.944,93	" Składu 79.397,53	
" Utrzym. samoch. 10.611,96		
" " zaprzęgu 602,63		
" Budowy 32.934,08		
" Inwentarza 645,15		
" Narzędzi 159,50		
" Utrzym. nieruch. 4.902,45		
" Administracji 38.482,14		
" Podatków 4.709,47		
" Samochodu 11.999,—		
" Strat i zysków 52.642,79		
227.302,14	227.302,14	

W roku 1930/31 przystąpi Powiatowa Centrala Elektryczna do wymiany dalszych przewodów żelaznych na miedziane, na szlaku Grudziądz — Rogóźno, jakoteż do wymiany zużytych izolatorów wysokiego napięcia.

Ze względu na trudne warunki finansowe, jakie odczuwa dziś cały świat, Powiatowa Centrala Elektryczna od dalszej rozbudowy sieci odstąpi i oczekiwać będzie lepszych czasów.

Sprawozdanie

Zarządu Komun. Kasy Oszczędności pow. grudziądzkiego w Grudziądzu za rok 1929.

Drugi rok operacyjny po dokonanej w roku 1928 reorganizacji wzgl. fuzji byłego Komunalnego Banku Powiatowego z istniejącą od roku 1846 Powiatową Kasą Oszczędności, był na ogół dla Kasy pomyślny, fundusze jej obrotowe znacznie wzrosły, przez co była w możności powiększyć kredyt mieszkańcom powiatu. Praca Kasy o tyle była trudniejsza w roku sprawozdawczym, że fundusze w niej lokowane chociaż były bardzo znaczne, ale lokowane były zwykle na bardzo krótki czas i nie zawsze równocześnie z ich wycofywaniem, Kasie udało się zapewnić sobie przyływ gotówki z nowych źródeł. Wskutek tego trzeba było nadmiernych wysiłków ze strony dyrekcji aby pracując temi krótkoterminowymi lokatami, być jednocześnie w możności zwrócenia ich na żądanie, tembardziej, że często były wycofywane zupełnie niespodzianie. Mimo ogólnie trudnych warunków finansowych mieszkańców powiatu, wykazuje Kasa znaczny rozwój w szczególności w kierunku gromadzenia drobnych oszczędności.

Nowoczesna propaganda wzbudzenia zmysłu oszczędności, oraz zaprowadzony system znaczkowy w szkołach na terenie miasta i powiatu, dały w rezultacie zwiększenia złożonych oszczędności w porównaniu z rokiem ubiegłym o sumę zł. 303.298,52. Na 1. stycznia 1929 Kasa posiadała wkładów oszczędnościowych na sumę zł. 2.332 593,34 zaś na 1. stycznia 1930 zł. 2.635.891,56 na około 18.000 książeczkach.

Zwiększenie wkładów oraz podniesienie kredytu redyskontowego przez instytucje Państwowe, zrównoważyło akcję kredytową, bowiem w roku sprawozdawczym Kasa zmuszona była zwrócić Bankom Państwowym poważne kredyty gotówkowe.

Pożyczki na weksle wydawane były rolnictwu na okres 3 — 6 miesięczny. Ze względu jednak na ciężkie położenie rolnictwa, czego dowodem jest znaczna liczba protestów na sumę zł. 54.590,51 Kasa przyjmuje w terminie częściowe spłaty, prolongując resztę długu na 2 — 3 miesiące. Rolnictwo powiatu grudziądzkiego w latach ubiegłych poczyniło duże nakłady celem podniesienia kultury rolnej i zwiększenia plonów, zużywając coraz więcej nawozów sztucznych i rozbudowując swe warsztaty pracy. Wysiłki te dały pożądany rezultat i zbiory zeszłoroczne utrzymywały się na wysokim poziomie z roku poprzedniego. Nakłady związane z podniesieniem produkcji rolnej były jednakże z powodu trudności uzyskania kredytów długoterminowych z konieczności finansowane kredytami krótkoterminowymi, — co musiało odbić się ujemnie na położeniu rolnictwa i jego wypłacalności w chwili gdy realizacja plonów natrafiała na dotkliwie przeszkody.

Oprócz rolników z kredytu wekslowego korzystali również drobni rzemieślnicy i przemysłowcy, oraz Spółdzielnie Rolniczo-Handlowe, natomiast w roku sprawozdawczym zapoczątkowano likwidację kredytów otwartych w rachunkach bieżących, za wyjątkiem rachunków Spółdzielni Rolniczo-Handlowych i niektórych firm, wykazujących w rachunkach większe obroty.

Dział inkasowy w roku sprawozdawczym również znacznie się rozszerzył przez zawarcie umów z szeregiem najpoważniejszych Banków Krajowych oraz Komunalnych Kas Oszczędności powiatowych i miejskich.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 42 posiedzeń na których oprócz spraw bieżących rozpatrywał podania o pożyczki i t. p.

Rada Kasy na 6-ciu posiedzeniach wspólnych z Zarządem, zatwierdziła jego uchwały podlegające jej sankcji. Ponadto uchwalono między innymi: preliminarz budżetowy, regulaminy i t. p. oraz przyjęto do zatwierdzającej wiadomości przedkładane przez Zarząd zestawienia rachunków i bilansów miesięczn.

Komisja rewizyjna odbyła w roku sprawozdawczym 3 posiedzenia, z których treść protokołów podana została Związkowi Komunalnemu do wiadomości.

Działalność Kasy w roku sprawozdawczym i jej stan, ilustruje podany niżej

Bilans

Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu grudziądzkiego AKTYWA w Grudziądzu per 31 grudnia 1929 r. PASYWA

Kasa	15.062,44	Kapitał zakładowy	500 000,—
B-k Polski i P.K.O. Poznań	18.069,75	Fundusz zasobowy	36.580,58
Banki	32.604,25	„ wyrównawczy	10.486,02
Rachunki bieżące	1.404.082,37	„ wtpl. pret. hipot.	100.000,—
Weksle	916.857,89	„ „ innychpret.	20.545,45
„ protestowane	54.590,51	„ na zab. stratkurs.	16.971,48
Pożyczki term. pod zastaw	1.202.492,99	„ emerytalny	25.000,—
„ hipoteczne	885.957,39	Zobowiązania hipoteczne	44 076,07
„ na skrypty dłużn.	20.959,01	Wkłady oszczędnościowe	2.635.891,56
„ komunalne	594 940,21	Rachunki bieżące	369.827,32
Papiery wart. własne	20.053,45	Banki	88 864,70
„ „ na zab. wkł	92.491,30	Pożyczki udzielone kasie :	
Nieruchomości	339.270,10	a) przez Banki Państw	432.281,79
Odpis 2%	6.785,40	b) „ Kom. B. K. Poznań	180.000,—
	332.484,70	c) „ inne instytucje	560.527,—
Ruchomości	24.460,15		1.172.808,79
Odpis 10%	2.446,—	Redyskont	555.046,82
	22 014,15	Dewizy	589,62
Rachunek konsorcjalny	13.032,20	Sumy przechodnie	43.220,56
Sumy przechodnie	25.717,69	Zysk	31.501,33
	5.651.410,30		5.651.410,30
Inkaso	85.246,92	Różni za inkaso	85.246,92
	Zł 5.736.657,22		Zł 5.736.657,22

STRATY

Rachunek strat i zysków

ZYSKI

Proc. i prowizje wypłacone	288.241,84	Proc. i prowizje pobrane	443.314,33
Koszty handlowe	114.339,76		
Odpis na nieruchom. 2%	6.785,40		
„ „ ruchom. 10%	2.446,—		
Zysk	31.501,33		
	Zł 443 314,33		Zł 443.314,33

Rada Nadzorcza :

(—) Wł. Grobelny, prezes (—) Stefan Tomczyński (—) Fr. Kirstein
(—) Jan Guziński (—) Wład. Lipski (—) Felicjan Sulski

Zarząd :

Naczelnik: (—) Hipolit Niepokulczycki, starosta
Zast. Naczelnika: (—) Józef Wojciechowski, dyrektor kasy
Członek Zarządu: (—) Antoni Zaleski

Grudziądz, dnia 11 lutego 1930 r.

Za zgodność z księgą główną
Grudziądz, dnia 5 lutego 1930
(—) A. Kamrowski
Zaprzysięż. Rew. Ksiąg Handl.

Czysty zysk jak z powyższego bilansu wynika w wysokości zł 31.501,33 zatwierdzony został przez zaprz. rew. ksiąg p. A. Kamrowskiego z Grudziądza.

Mimo ogólnie trudnych warunków gospodarczych i finansowych w roku sprawozdawczym, Kasa zdołała przez swą wzmoczoną i intensywną pracę — wyjść obroną ręką.

Działalność Kaszy w roku obrotowym 1939 r. stan, ilustruje podany niżej
 Bilans, w całości, w złotych i groszach.
 Komunalnej Kaszy Oszczędności Powiatu Grudzińskiego
 AKTYWA W GRUDZIŃSKU PER 31 GRUDNIA 1939 r.

1502 44	Kasza
18 069 75	Ł.K. Polkitt K. O. Łokum
32 007 22	Bank
140 162 37	Rachunki różne
102 872 80	W kasie
24 300 81	profesjonalne
1 302 462 00	Różnych form pod zastaw
682 272 30	hipoteczne
20 257 01	na aktywa dłużne
591 040 77	komunalne
30 023 45	Tablicy wartości
52 421 30	na zał. wt.
339 230 40	Międzynarod.
222 421 70	W Opie
32 808 70	Rachunek obrotowy
32 014 15	Obdaj
13 032 20	Rachunek konsorcjalny
22 315 69	Sumy przechodzące
65 246 32	Inkasno
5 336 67 20	

RAACHUNEK STRUKTURY ZYSKÓW

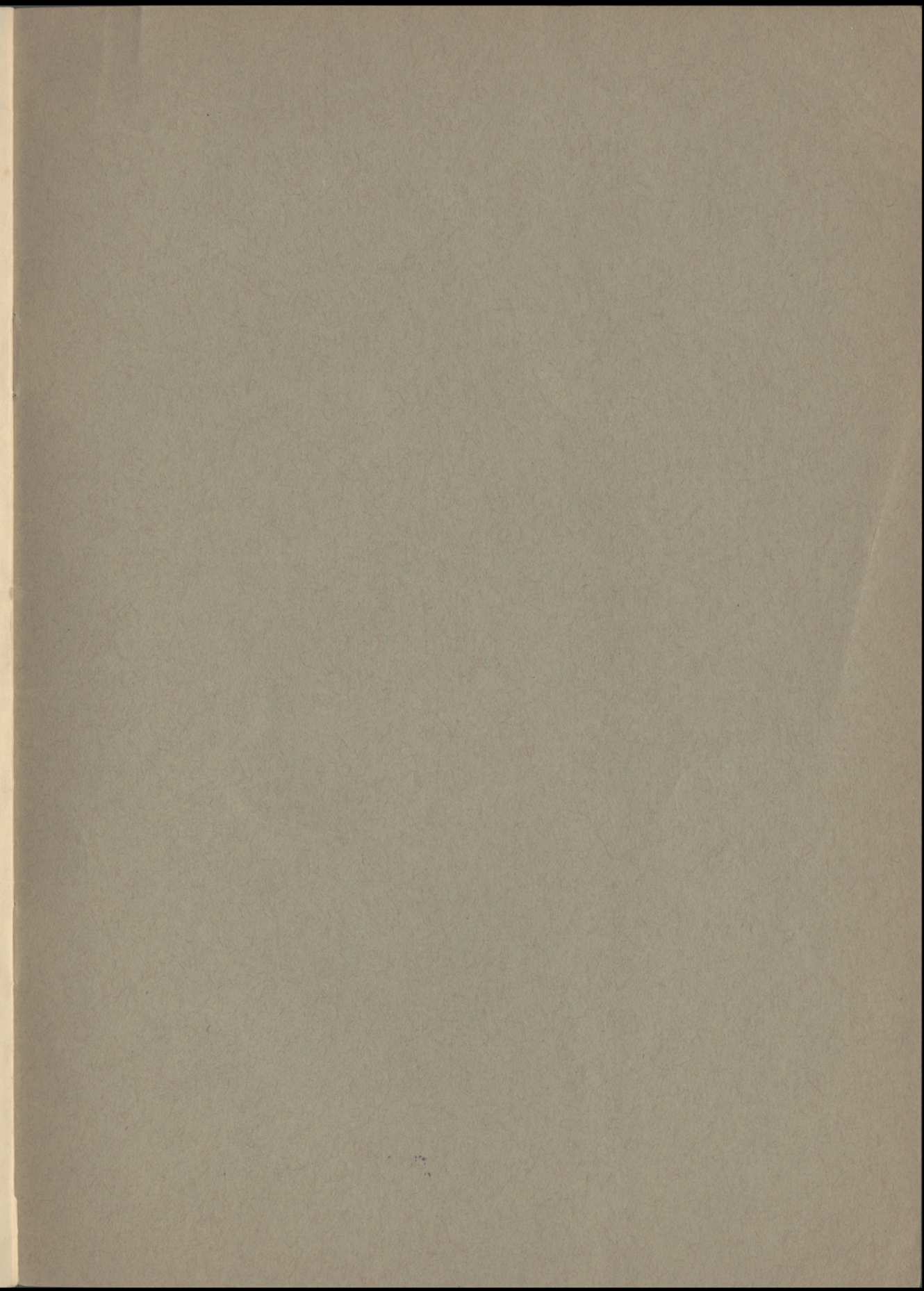
380 241 64	Przebiegaj w planach
414 337 70	Kaszy handlowe
5 788 40	Obrotowe
31 501 33	Zysk netto
43 311 33	

Rada Nadzorcza: (1) Stanisław Tomaszewski, (2) Józef...
 Zarząd: (1) Józef..., (2) Józef...

Biblioteka Główna UMK

300050910494

W. 2166 / 57

Biblioteka Główna UMK

300050910494